

УДК 349.6

КОДИФІКАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

Панченко О.В., Проскура Т.Б.

Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

Стаття присвячена дослідженню екологічного законодавства України з погляду перспективи його систематизації. Коротко проаналізовано сьогоdnішній стан нормативно-правової бази України у сфері регулювання екологічних відносин. Здійснено дослідження наявних в науковій літературі пропозицій щодо створення Екологічного кодексу України, а також проаналізовано досвід іноземних країн, де подібні нормативні акти успішно функціонують. Співставлено досвід ряду країн, у яких існують узагальнюючі кодифіковані акти та які використовують лише окремі нормативні акти у сфері регулювання екологічних правовідносин. На підставі досліджень, висловлено власну позицію стосовно можливості систематизації екологічного законодавства в єдиний нормативний акт.

Ключові слова: Екологічне право, екологічне законодавство, кодифікація, Екологічний кодекс, Кодекс законів про довкілля.

Постановка проблеми. Екологічне право – порівняно молода галузь права, яка нині активно розвивається. В сучасних уявленнях екологічне право – це комплексна галузь права, яка включає самостійні норми та інститути правовідносин в сфері раціонального природокористування, охорони навколишнього середовища і забезпечення екологічної безпеки, а також правові норми та інститути інших галузей права.

Саме ця особливість екологічного права – його комплексність, обумовлює надзвичайну різноманітність нормативно-правових актів, які є джерелами досліджуваної галузі, які включають крім власне «екологічних» законів ще й нормативні акти інших, суміжних галузей права (наприклад, земельного).

З урахуванням зазначеного, в науковій літературі неодноразово поставало питання про необхідність створення Екологічного кодексу України, що дозволило б систематизувати хоча б частину з всього різноманіття актів екологічного законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням цього питання займалися такі вчені як А.П. Гетьман, А.Є. Кобрін, В.В. Костицький, Ю.С. Шемшученко. В роботах цих науковців досліджуються основні форми систематизації екологічного законодавства України, аналізується існуючий стан кодифікації джерел екологічного права, а також висуваються власні пропозиції щодо розробки проекту майбутнього Екологічного кодексу України. Значущість наявних досліджень безперечно велика, проте реальний стан сучасного екологічного законодавства та відсутність єдиного кодифікованого акту не усувають необхідність подальшого дослідження цієї теми.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На основі аналізу наукових джерел ми встановили, що українськими науковцями не в достатній мірі досліджено зарубіжний досвід кодифікації екологічного законодавства, а також не сформовано єдиного підходу щодо необхідності створення Екологічного кодексу України.

Мета статті. Головною метою статті є дослідження сучасних та подальших перспектив кодифікації екологічного законодавства України з урахуванням іноземного досвіду ряду країн з різним рівнем розвитку.

Виклад основного матеріалу. Під джерелами екологічного права слід розуміти нормативно-правові акти, що містять еколого-правові норми, призначені для регулювання екологічних правовідносин.

Джерелами екологічного права як такого, можуть бути як кодифіковані акти, так і окремі закони. Зокрема, нинішня українська нормативно-правова база у сфері охорони довкілля включає в себе наступне:

а) закони України: «Про охорону навколишнього природного середовища»; «Про природно-заповідний фонд України»; «Про екологічну експертизу»; «Про зону надзвичайної екологічної ситуації»; «Про Червону книгу України»; «Про охорону атмосферного повітря»; «Про тваринний світ»; «Про рослинний світ»; «Про карантин рослин»; «Про мисливське господарство та полювання»; «Про ветеринарну медицину»;

б) Земельний кодекс України, Водний кодекс України, Лісовий кодекс України, Кодекс України про надра;

в) інші закони, які містять норми, присвячені забезпеченню екологічної безпеки: «Про відходи», Основи законодавства про охорону здоров'я, «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», «Про поводження з радіоактивними відходами», «Про основи містобудування», «Про електроенергетику», «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини», «Про пестициди та агрохімікати», «Про космічну діяльність», «Про автомобільний транспорт», «Про Генеральну схему планування території України» тощо;

г) комплекс підзаконних нормативно-правових актів [9].

Загалом, за період незалежності нашої держави все екологічне законодавство було оновлене. Було прийнято ряд нових законів і підзаконних правових актів по проблемам екології, намітилась тенденція до реалізації міжнародно-правових документів по екологічним питанням в якості частини національного законодавства. Однак, при цьому слід відмітити, що не можна до нескінченності диференціювати екологічне законодавство, так як це веде до дублювання деяких

правових норм, існування розбіжностей окремих положень в різних нормативних актах, а це в свою чергу, шкодить діяльності правозастосовчих органів [10].

Виходячи з цього можна сказати, що існуючі нині закони містять все ж таки серйозні недоліки: вони мають занадто багато декларативних положень; слабке регулювання процедур (екологічного нормування, ліцензування, організації та проведення екологічної експертизи тощо); відсутність ефективних механізмів реалізації нормативних вимог (яскравим прикладом колізійних норм є суперечність Земельного та Водного кодексу, адже тоді як Земельний кодекс допускає приватну власність на об'єкти водного фонду, водним кодексом цього не передбачено) [4, с. 86].

В зв'язку з цим, все частіше постає питання, про необхідність кодифікації екологічного законодавства, тобто створення єдиного Екологічного кодексу України як нормативної основи екологічного права.

Ідею створення українського Екологічного кодексу підтримують такі науковці як Юрій Шемшученко, Галина Балюк, Світлана Кузнєцова та сін. [11].

Екологічні кодекси існують як в деяких розвинутих європейських країнах – таких як Франція, Швеція, Італія, так і в ряді країн – колишніх членів СРСР – Казахстані, Таджикистані. Тим більше, існує навіть Модельний екологічний кодекс для держав-членів СНД [1].

Так само, як і зараз в Україні, у багатьох європейських державах екологічне законодавство спочатку походило з різних частин секторального охоронного законодавства (водного, земельного та сін.). Це призвело до розбіжностей, оскільки природоохоронні положення законодавства могли бути зовсім різні.

З часом, екологічне законодавство стало таким громіздким і складним, що громадянам було важко усвідомити зміст своїх екологічних прав та обов'язків. Ці фактори викликали необхідність гармонізації екологічного законодавства в багатьох європейських країнах, що було реалізовано шляхом прийняття більш (або менш) всеохоплюючих правових актів з охорони навколишнього середовища.

Наприклад, Екологічний кодекс **Швеції** був прийнятий у 1998 р. та набрав чинності 1 січня 1999 року. Він замінив 15 правових актів, основні положення яких були об'єднані в кодексі [6, с. 218]. Зокрема, новий кодекс увібрав в себе норми та положення Закону про природні консервації, Закону про охорону навколишнього середовища, Закону про сільськогосподарські землі, Закону про утилізацію відходів, Закону про охорону здоров'я, Закону про воду, Закону про пестициди, Закону про хімічні продукти, Закону про природні ресурси, Закону про біологічні пестициди, Закону про генетично модифіковані організми, Закону про фауну та флору, інших актів [15]. Але при цьому, багато положень, які містилися в попередніх законах було скорочено. На сьогоднішній день, Екологічний кодекс залишається основним законодавчим актом Швеції в цій сфері.

Рішення про прийняття Екологічного кодексу було зумовлено тим, що попереднє законодавство було визнано неефективним у вирішенні екологічних проблем, які виникли при забезпеченні

сталого розвитку. При розробці Екологічного Кодексу Швеції були поставлені такі завдання, як модернізація та оновлення екологічного законодавства, його систематизація, врахування судової практики та посилення ролі центрального (не місцевого) законодавства.

Кодекс Швеції складається з 7 частин, які поділені на глави (їх 33) та містить близько 500 статей [6, с. 218]. При цьому, в межах кожної глави нумерація статей починається заново, що на нашу думку, є недосконалим – це ускладнює користування Кодексом.

Кодекс складається з таких розділів: I. Загальні положення; II. Охорона природи; III. Спеціальні положення, що стосуються окремих видів діяльності; IV. Розгляд справ та інші питання; VI. Штрафи; VII. Компенсації [16].

Екологічний кодекс **Франції** був прийнятий у 2000 році. До нього ввійшло 39 законів, які були прийняті до 2000 року. Стаття L. 110-1 цього Кодексу визначає, що природні території, ресурси та місця поширення (ареали), а також ландшафти, якість повітря, види тварин та рослин, біологічне різноманіття та баланс, якому вони сприяють, є частиною загального надбання нації. Захист, збільшення, відновлення, реабілітація та управління всім вищезгаданим має здійснюватися в загальних інтересах та сприяти меті досягнення сталого розвитку [6, с. 218].

На відміну від Кодексу Швеції, Екологічний кодекс Франції побудований за пандектною системою, оскільки його норми об'єднані в Загальну та Особливу частини. *Загальна частина* включає положення про основні принципи, на яких базується екологічне законодавство, про державні органи, про цілі Екологічного кодексу. *Особлива частина* містить норми, що стосуються охорони вод, лісів, повітря, регламентує діяльність щодо поводження з відходами та небезпечними речовинами. На даний момент Кодекс являє собою систематизований збір норм, що відносяться до екологічної сфери.

Як було відзначено в доповіді прем'єр-міністра Франції від 9 вересня 2005 року, завдяки прийняттю Екологічного кодексу був досягнутий значний прогрес в кодифікації екологічного законодавства Франції, а це, в свою чергу, дозволило значно спростити застосування норм, що регулюють охорону навколишнього середовища [5, с. 44].

Масив законодавчих положень в Кодексі досить значний, він містить найбільш важливі та принципові норми і не носить вичерпного характеру. Його текст рясніє безліччю прямих відсилань до інших кодексів, законів і декретів. На сьогоднішній день французький досвід кодифікації норм правового регулювання охорони навколишнього середовища є одним з найбільш вдалих. Небагато країн можуть похвалитися таким багатим і передовим законодавством в області правового регулювання охорони навколишнього середовища, особливо з огляду на те, що в останні кілька років охорона навколишнього середовища займає пріоритетне місце у внутрішній і зовнішній політиці Франції. При цьому слід зазначити, що навіть досвід Франції не може бути абсолютним шаблоном. [5, с. 45].

У квітні 2006 р. Екологічний кодекс також був прийнятий в **Італії** (Кодекс навколишнього се-

редовища). Її метою є підвищення якості людського життя шляхом охорони та покращення екологічних умов, а також бережного та раціонального використання природних ресурсів.

Екологічний кодекс Італії регулює відносини щодо оцінки впливу на навколишнє середовище, інтеграційного попереджувального контролю за забрудненням, захисту води та ґрунтів, захисту атмосферного повітря та зменшення викидів, управління відходами та рекультивативі забруднених територій, претензій щодо екологічної шкоди [6, с. 218].

Італійський Екологічний кодекс (Кодекс навколишнього середовища), так як і шведський, складається з окремих розділів, зокрема:

Частина 1: Загальні положення і загальні принципи (ст. 1-3-е).

Частина 2: Процедури стратегічної екологічної оцінки, оцінки впливу на навколишнє середовище та комплексного екологічного дозволу (ст. 4-52).

Частина 3: Правила охорони ґрунтів і боротьба з опустелюванням, охорона вод від забруднення і управління водними ресурсами (ст. 53-176).

Частина 4: Правила поводження з відходами та рекультивативі забруднених ділянок (ст. 177-266).

Частина 5: Правила з охорони атмосферного повітря і зменшення викидів в атмосферу (ст. 267-297) та частина 5' – положення, що стосуються конкретних об'єктів (ст. 298).

Частина 6: Правила компенсації претензій стосовно шкоди, завданої навколишньому середовищу (стаття 298' – 318).

Частина 6': Дисципліни санкціонування адміністративних і кримінальних правопорушень у сфері охорони навколишнього середовища (стаття 318'- 318-г) [14].

Отже, проаналізувавши екологічне законодавство Франції, Італії та Швеції, можна зробити висновок, що їх кодифіковані акти мають схожий зміст, включають норми щодо охорони природи, поводження з відходами, покарань за порушення законодавства. Проте, ми погоджуємось із пануючою в науковій літературі позицією стосовно того, що найвдаліший досвід в цій сфері належить все таки Франції, адже її Кодекс містить більшу кількість суттєвих норм та положень, що досконаліше регулюють відповідні правовідносини.

Проте, варто зазначити, що навіть в деяких країнах «Великої сімки» екологічне законодавство досі залишається *не кодифікованим*. Серед таких країн – США і Федеративна Республіка Німеччина.

Наприклад, **Сполучені Штати Америки**. Конституція США як основний закон країни не містить норм, безпосередньо присвячених охороні навколишнього середовища, однак ця прогалина компенсується «шляхом застосування такого юридичного прийому, як тлумачення тексту Конституції законодавцями і суддями на основі загальноприйнятих доктрин, традицій і здорового глузду». В результаті цього, в формуванні екологічного права США величезну роль грають судові роз'яснення і доктрини. Прикладом останнього є доктрина пріоритету публічного права, виходячи з положень якої, в державі визнається пріоритет громадських інтересів перед приватними. Велике значення в системі екологічного

законодавства США відіграють федеральні закони, що діють на території всієї країни і мають пріоритет перед актами окремих штатів і підзаконними актами. Комплексним центральним актом у цій сфері є Закон США про національну екологічну політику 1969 р., який діє з 1 січня 1970 року. У ньому знайшли відображення основне спрямування американської екологічної політики, порядок екологічної стандартизації. До числа інших діючих джерел американського екологічного права можна віднести Закон про чисту воду 1977 р., Закон про контроль за пестицидами 1972 р., який встановив порядок реєстрації пестицидів, дозволених до застосування, Закон про дику природу 1964 р., Закон про чисте повітря 1955 р., Закон про зникаючі види 1973 р., Закон про земельну політику і управління 1976 р. і т. д.

У **Федеративній Республіці Німеччина** комплексним еколого-правовим актом ФРН є Федеральний закон про охорону природи і ландшафтне планування від 20 грудня 1976 р., який продовжує діяти з численними змінами і доповненнями. При цьому, до відповідного комплексного закону приєднується ряд вузькоспеціалізованих законів, таких як Закон про емісії 1974 г., про захист від авіашуму від 30 березня 1971 року, про хімікалії 1990 року, про генну інженерію від 22 грудня 1993 р., про рециркуляції у виробничій сфері від 27 вересня 1994 і т. д. [12, с. 239].

Отже, як бачимо, екологічний кодекс прийнятий не у всіх країнах. Чимало розвинених країн використовують ряд окремих нормативно-правових актів, які регулюють те чи інше питання у сфері використання природних ресурсів та захисту екології. Проте, як видно із досвіду країн, які все ж надали перевагу кодифікованому акту, використання єдиного нормативного документа у сфері екології значно спрощує процедуру врегулювання відповідних правовідносин. На нашу думку, за наявності Екологічного кодексу автоматично відпадає необхідність довго шукати необхідну норму в численних законах, адже кодифікований акт на те й «кодифікований», бо вміщує в собі усі основні та необхідні положення.

Повертаючись до України, слід зазначити, що і в нас була спроба створення Екологічного кодексу. Так, в 2004 р. за участю Ю.С. Шемшученка, Н.Р. Малишевої та А.П. Гегмана був розроблений проект Екологічного кодексу.

Кодекс мав ввібрати в себе норми *законів України* «Про охорону навколишнього природного середовища»; «Про природно-заповідний фонд України»; «Про екологічну експертизу»; «Про зону надзвичайної екологічної ситуації»; «Про Червону книгу України»; «Про екологічну мережу»; «Про екологічний аудит». Також відпала б потреба у прийнятті окремих законів «Про екологічне страхування», «Про Національний екологічний фонд України» та інші. За межами сфери регулювання проекту Екологічного кодексу залишилися питання охорони та використання окремих природних ресурсів.

Природоресурсні аспекти охорони довкілля на сьогодні досить вдало врегульовані на рівні спеціальних законодавчих актів, в тому числі кодифікаційних (Земельного кодексу України, Водного кодексу України, Лісового кодексу України, Кодексу України про надра, Законів України

«Про охорону атмосферного повітря», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про відходи», «Про мисливське господарство та полювання»), які всебічно та з врахуванням специфіки кожного природного ресурсу (землі, вод, лісів, надр тощо), регулюють питання їх охорони, раціонального використання та відтворення [9].

Отже, як бачимо, цей проект обмежився лише кодифікацією некодифікованих законів. Він передбачав існування загальних норм (в Екологічному кодексі) та спеціальних норм (в природо-ресурсних кодексах і законах).

Законопроект складався з Преамбули, 11 розділів, поділених на 50 глав і 285 статей; 11 розділ складав Прикінцеві положення [7].

Проект кодексу охоплював весь спектр питань, пов'язаних з охороною довкілля як єдиного цілого, забезпеченням екологічної безпеки у сферах, де виникають екологічні проблеми. Кодексом, зокрема, визначена державна система охорони довкілля, основні завдання та принципи охорони довкілля.

Усебічно врегульовані також питання, пов'язані з визначенням еколога-правового статусу громадянина, приділена увага визначенню повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування в даній галузі суспільних відносин, детально врегульовані функції управління у відповідній сфері.

Окрему групу в проекті складають норми, присвячені надзвичайним екологічним ситуаціям та природно-заповідному фонду.

З метою забезпечення врахування екологічних факторів при виробничому та іншому господарському використанні території України, у проекті окремо врегульовані питання, пов'язані з екологічним зонуванням території України та розвитком екологічної мережі. Висвітлені у Кодексі й питання міжнародного співробітництва в галузі охорони довкілля.

Автори проекту Екологічного кодексу відмічають, що позитивними наслідками від запровадження законопроекту стало б:

- оновлення, упорядкування екологічного законодавства, звільнення його від значної кількості законодавчих актів, усунення прогалин у законодавчому забезпеченні охорони довкілля, посилення системності, комплексності у регулюванні відповідних суспільних відносин;

- гармонізація екологічного законодавства з міжнародними угодами та нормами, законодавством ЄС у сфері охорони довкілля [9].

Проте зараз, доля зазначеного проекту невідома, адже він зник навіть із офіційного веб-сайту Верховної Ради України і неможливо прослідкувати, на якій стадії розгляду він перебуває.

В. В. Костицький зазначає, що під його керівництвом у 2009 році, робочою групою на замовлення, тоді ще Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, також було підготовлено проект Екологічного кодексу України, який складався із загальної та особливої частини, 14 розділів, 65 глав та 418 статей [8, с. 79].

Отож, як бачимо, кожен розробник Екологічного кодексу створює своє нормативне наповнення кодифікованого акта, що дає змогу зробити висновок про відсутність єдиної думки між нау-

ковцями щодо змісту і структури кодексу, об'єму кодифікації та інших параметрів.

На нашу думку, доцільно виділити два шляхи створення Екологічного кодексу України:

- 1) Кодифікація лише некодифікованих законів.
- 2) Кодифікація кодифікованих (Земельний, Лісовий, Водний кодекси тощо) та некодифікованих законів.

Дехто вважає, що другий підхід може створити більш чіткий, системний та узгоджений закон. Підставою для такої кодифікації може бути той факт, що кодифіковані закони мають схожу структуру і в певних випадках дублюють одне одного. Тому можливий варіант проведення більш широкої кодифікації в порівнянні із проектом 2004 року. Такий проект буде складатися з загальної та особливої (спеціальної) частин. В загальній будуть визначатися терміни, основні права та обов'язки суб'єктів екологічного права, та інші положення, що є характерними для всіх екологічних відносин. В особливої (спеціальної) частині буде регламентуватися правовий статус окремих об'єктів екологічного права (ліси, води тощо) [7].

З іншого боку, Ю. С. Шемшученко не поділяє цієї точки зору [13, с. 6].

Гетьман Анатолій Павлович у своїй публікації «Кодифікація екологічного законодавства в контексті конституційної реформи» пропонує дещо інший підхід до кодифікації екологічного законодавства.

Він вважає, що більш доцільною формою кодифікації є прийняття *Кодексу законів України про довкілля* та обґрунтовує це тим, що на сьогодні в сфері екологічного законодавства, як ні в одній з інших галузей, діє розгалужена система кодифікованих законодавчих актів в формі кодексів та законів. Прийняття при такій палітрі законодавчих актів Екологічного кодексу, як форми кодифікованого акту, є недоцільним, оскільки він не зможе об'єднати вже існуючі кодекси і закони з причини своєї спорідненості за формою з останніми. Таке об'єднання можливе лише у формі Кодексу законів України про довкілля. Безумовно, воно не буде механічним, а матиме змістовне наповнення принциповими положеннями існуючих кодексів та законів екологічного спрямування та надасть можливість створити єдине законодавче підґрунтя для подальшої законотворчої та правозастосовчої практики [3, с. 51].

Крім того, варто відмітити, що навіть вже наявні природо-ресурсні кодифікаційні акти поступово «обрастають» навколо себе спеціалізованими законами. Тобто розвиток природо-ресурсного законодавства здійснюється «в ширину», а не «в глибину». Наприклад, гірничі відносини на даний час регулюються, окрім Кодексу України про надра, також Гірничим Законом України, законами України «Про державну геологічну службу України», «Про концесії», «Про угоди про розподіл продукції», «Про нафту і газ», «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», «Про видобування та переробку уранових руд».

Аналогічна ситуація має місце і в інших галузях природо-ресурсного законодавства. Зокрема, актуальним стає питання про об'єднання Лісового кодексу України та Закону України «Про рос-

линний світ», які регулюють однорідні суспільні відносини. Наслідком такого об'єднання мало б стати прийняття «Кодексу про ліси та інші об'єкти рослинного світу» [2, с. 19].

Висновки і пропозиції. На сьогодні нормативне забезпечення екологічного права як галузі являє собою розгалужену систему законодавчих та нормативно-правових актів різного регулюючого рівня, юридичної сили та сфер застосування.

Зменшення великого різноманіття актів, що регулюють екологічні відносини, модернізація екологічних норм та заповнення прогалин у законодавчому регулюванні охорони навколишнього середовища, приведення національного екологічного законодавства до міжнародних стандартів та стандартів ЄС обумовлює необхідність кодифікації екологічного законодавства.

В Україні відбуваються активні дискусії щодо змісту та структури кодифікаційного акту, об'єму кодифікації, існують деякі теоретичні напрацювання та конкретні пропозиції проектів Екологічного кодексу. Один з таких проектів в 2004 р. був внесений до Верховної Ради, але залишився не розглянутим.

Проте, безумовно, необхідно продовжувати роботу в цьому напрямі, оскільки прийняття єдиного і комплексного Екологічного Кодексу дозволить покращити правозастосовчу діяльність, адже на даний час, правозастосовчі органи відчувають серйозні труднощі у відшуванні необхідної норми права при виникненні спорів. Логічно послідовний і компактний виклад правових норм у створеному кодексі, перш за все, значно полегшить пошук потрібної норми права та дозволить з'ясувати її зміст.

З огляду на це, Екологічний Кодекс матиме серйозні переваги над секторальним екологічним законодавством по ряду причин:

– по-перше, вбере в себе увесь діючий нормативно-правовий масив екологічного законодавства, систематизує його, ліквідує логічне протиріччя деяких нормативно-правових актів;

– по-друге, кодекс стане більш доступним для громадян, організацій, органів управління в сфері екології, що буде сприяти правовому вихованню соціальних суб'єктів;

– по-третє, в єдиному кодексі легше знайти прогалини в праві та виправити їх.

Доцільність кодифікації екологічного законодавства підтверджує і міжнародний досвід, адже в ряді європейських країн такі кодифіковані акти успішно функціонують, виконують свої завдання у сфері захисту екології, а Екологічний кодекс Франції узагалі вважають загальноновизнаним зразком належного регулювання екологічної сфери.

Проте, на нашу думку, яким би досконалим не був Екологічний кодекс, він не зможе охопити абсолютно всю сферу суспільних відносин, які є предметом регулювання екологічного права, та включити в себе положення всіх існуючих в цій сфері нормативних актів, оскільки навіть вищезгаданий французький Екологічний кодекс містить багато бланкетних норм. Тому, безперечно підтримуючи пропозиції систематизації екологічного законодавства, ми вважаємо, що доречніше буде об'єднати некодифіковані акти в єдиний Кодекс. При цьому необхідно провести капітальне впорядкування та вдосконалення вже існуючих кодифікованих актів (таких як Водний кодекс, Кодекс законів про надра тощо), підвівши їх під вимоги сьогодення.

Список літератури:

1. Модельний екологічний кодекс для держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав від 16.11.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_g03
2. Гвоздик П. О. Систематизація як перспективний напрямок розвитку джерел екологічного права України // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – № 2. – С. 17-26.
3. Гетьман А. П. Кодифікація екологічного законодавства в контексті конституційної реформи // Екологічне право України: система та межі правового регулювання: матеріали всеукраїн. наук.-практ. круглого столу, 25 верес. 2015 р., м. Дніпропетровськ. – Дніпропетровськ, 2015. – С. 49-53.
4. Григор'єва Т. В. Проблеми систематизації екологічного законодавства // Актуальні питання кодифікації екологічного законодавства України: Зб. тез наук. доп. учасн. «круглого столу» (9 лист. 2012 р.) / Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2012. – С. 85-87.
5. Калиниченко, В. Т. Экологический кодекс Франции // Экологическое право. – 2010. – № 6. – С. 44-46.
6. Кишко-Єрлі О. Б. Адаптація екологічного законодавства України до права навколишнього середовища Європейського Союзу // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 3. – С. 215-219.
7. Кобрін А. Є. Проблеми кодифікації екологічного законодавства та Екологічний кодекс України // Реферат з курсу «Екологічне право України» – Київ – 2012. – 16 с.
8. Костицький В. В. Методологічні проблеми кодифікації екологічного законодавства // Філософські, методологічні та психологічні проблеми права: матеріали II Всеукраїнська науково-теоретична конференція (Київ, 31 січня 2009 р.) / Ред. кол. Є. М. Моїсєєв, О. М. Джужа, М. В. Костицький; Всеукраїнська асоціація філософії права і соціальної філософії. Асоціація психологів України. – К.: Київський національний університет внутрішніх справ, 2009. – С. 78-81.
9. Пояснювальна записка до проекту Екологічного кодексу України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=17281&pf35401=47815>
10. Проблеми кодифікації екологічного законодавства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vchys.net/7170-referat-z-pravoznavstva-na-temu-problemi-kodifkaciyi-ekologichnogo-zakonodavstva.html>
11. Проблеми систематизації екологічного, земельного та аграрного законодавства України: науковий погляд // Щотижнева інформаційно-правова газета «Правовий тиждень» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&&newsid=122649>
12. Рыженков А. Я. Правовой опыт охраны окружающей среды в зарубежных странах: вопросы взаимовлияния // Вестник Волгоградского института бизнеса. Бизнес. Образование. Право. – 2012. – № 4(21). – С. 237-241.
13. Шемшученко Ю. С. Актуальні проблеми кодифікації національного та міжнародного екологічного права // Юридичний журнал «Право України». – № 2. – 2011. – С. 4-10.
14. CODICE DELL'AMBIENTE, Decreto Legislativo 3 aprile 2006, n. 152 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ambientediritto.it/home/legislazione/decreto-legislativo-3-aprile-2006-n-152-sommario>

15. Lars-Christer Lundin. THE SWEDISH ENVIRONMENTAL CODE [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.balticuniv.uu.se/index.php/component/docman/doc_download/317-river-basin-management-13-the-swedish-environmental-code
16. The Swedish Environmental Code [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.government.se/legal-documents/2000/08/ds-200061/>

Панченко О.В., Проскура Т.Б.

Киевский национальный экономический университет
имени Вадима Гетьмана

КОДИФИКАЦИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА: МИРОВОЙ ОПЫТ И УКРАИНСКИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ

Аннотация

Статья посвящена исследованию экологического законодательства Украины с точки зрения перспективы его систематизации. Кратко проанализировано сегодняшнее состояние нормативно-правовой базы Украины в сфере регулирования экологических отношений. Проведено исследование имеющихся в научной литературе предложений по созданию Экологического кодекса Украины, а также проанализировано опыт зарубежных стран, в которых подобные нормативные акты успешно функционируют. Сопоставлен опыт ряда стран, в которых существуют обобщающие кодифицированные акты, и стран, использующих только отдельные нормативные акты в сфере регулирования экологических правоотношений. На основании исследований, высказано свою позицию относительно возможности систематизации экологического законодательства в единый нормативный акт.

Ключевые слова: Экологическое право, экологическое законодательство, кодификация, Экологический кодекс, Кодекс законов об окружающей среде.

Panchenko O.V., Proskura T.B.

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

CODIFICATION OF ENVIRONMENT LEGISLATION: THE WORLD'S EXPERIENCE AND UKRAINIAN PERSPECTIVES

Summary

This article is devoted to the investigation of the environmental legislation of Ukraine from the perspective of its systematization. In brief, there was analyzed the modern state of regulatory legal framework of Ukraine in the sphere of the regulation of environmental area. There was made an investigation of available offers in scientific literature concerning the formation of the Environmental Code of Ukraine including the practice of the foreign countries, where corresponding statutory acts successfully function. Moreover, the practice and experience of a number of countries was juxtaposed, where codifying statutes do exist and which make use only of some particular statutory acts. On the basis of the investigations done there was expressed personal standpoint concerning the possibility of systematization of environmental legislation into a single statutory act.

Keywords: environmental law, environmental legislation, codification, Environmental Code, Environment law code.